TAKSA PLAĆENA U GOTOVU

BR.22

31.SVIBNJA
1936.

OBITELJ

21827

OBITELJ
ILUSTROVANI TJEDNIK ZA HRVATSKU PORODICU
U ZAGREBU 31. SVIBNJA 1936.

PJESME PROLJEĆA

Spjevala Blanka Ivić

U PREDVEČERJE DUHOVA

U svečanom predvečerju
na putove pada bagremov cvijet.
Hladovinom struji proljetna svježina,
pod lipom na klupi
priča stari svijet.

Djeca se igraju,
u rukama nose sunčane tragove
i sipaju latice purpurnih ruža
na drage pragove.

Još pričaju starci
umorni, iznemogli radom,
a zatim upravljaju k nebu svoje hvale
i svoje prošnje.
U predvečerje tiho, nad glavama njihovim
lepršli golub bijeli iznad stare krošnje.

NOĆ U PLANINSKOM DOMU

Danas mi umor nije zao drug, jer me vodi
k dragoj visini, gdje volim noći, kad mi kroz
okna titraju zvijezde i vjetrovi silni borovom šumom šume.
Krošnje se ljuljaju, šum granja sliči zapljuskivanju
valova morskih! Čini mi se, da snaga vjetra
zidinama prodire.
Budim se i gledam, kako je raskošno nebo u sjaju
zvijezda sviju, trepere one cijele noći i nada mnom bdiju.

Za praskozorja provirim kroz okno,
na dan kao da su polegli violetni brežuljci,
magla se kraj njih provlači, jednog sakrije, a drugog
otkriva. U trošnoj klijeti je zasjala luč. Prvi
se pijetlovi bude s lavežom pasa i krikom
dječjeg plača.
Iz daljine zvuk se zvona gubi, i opet
k meni vraća.

MORE

Sanjam o dalekoj modrini i bijelim
kamenitim hridima.
Sanjam o galebovima u sutonu,
kad je neiskazan mir.
Samo vjetar biba u plavilu vela prozirnih
bijelih oblaka i donosi prvi proljetni dašak.
Još sniju pupovi nježnih cvjetova
o toplom sunčanom osmijehu,
probudit će ih u mirisnoj slutnji.
Svuda je tek slutnja o sočnom zelenilu
prolistalih grana, slutnja je u opojnom
mirisu proljetnog zraka.

Sklapam oči.
Slušam, kako me zovu znani glasovi.
Zar se drage daljine bližaju
i putevi novi već križaju?
Zjene mi sklapaju prvi proljetni cvjetovi,
preda mnom se ukazuju novi svjetovi:
... sanjam o dalekoj modrini.

SVIBANJSKA PRIČA

Napisao Stjepan Devčić

U ovo proljeće osjeti Drago Lužić, da je zemlja kao vrt Gospodnji. Nad glavom ispod bokora rascvalih akacija i jasmina modre se svibanjska nebesa, plavetna kao jorgovan, i sutonom zvono zove pobožno na večernju i njegovi glasovi spokojno silaze u dušu. A u rana svitanja opet se uzdiže Božje sunce kao zlatna hostija iznad dolina i planina, po kojima se nižu zeleni vinogradi, proklijala žita, kukuruzi i mlade živice. Ljudi, ti Božji poslenici, kao mravi se razlili širom zemlje i rede svaku njezinu grudu, što se ljeska izorana u duboke i masne brazde. Pogrbljeni orač prevrće srebrni plug i otire rukavom znojno čelo, dok se svinute šije i bokovi konja snažno puše u providno jutro.

Već deset godina nije ga bilo u zavičaju, već deset godina potuca se svijetom i na njegovom mladom licu vide se brazde, što ih je uzorao život. Zato mu se ovi svibanjski dani čine tako veličajni i nešto ga podsjeća na davno djetinjstvo, na one dane, kad je polazio u ovu školu okruženu borovima i u ovu crkvu, što se bijeli usred sela: tu je negdje ostala mladost i njegova djetinja duša, među tom polutišinom u mekom gnijezdu sela. Tu je ona očuvana, zapretana kao žeravica, kao vrelo žive vode, kao ona svetinja slobode, koju je ovaj mukotrpni puk ponio kroz lance i raspeće dugih, mračnih godina i koja sada lepršti ponosno kao ovaj trobojni hrvatski stijeg, što ga već nije tako dugo vidio, da zalepršti na slobodnom suncu, na toj djedovskoj rođenoj grudi, gdje nam je poteklo majčino mlijeko, gdje nas je probudila materinska riječ i gdje smo prvi puta osjetili čovjeka i vjeru. Već je deset godina minulo, kako živi u gradu i pati. Pred njim prođu kao u nekom teškom snu minule godine pune bijede, bolesti i tegobe.

Teški mračni časovi očaja, kad je vidio pred sobom viziju, kako sve nestaje i tone i kako vidi sebe, gdje umire u beznađu, teški kameni asfalt grada ostaje za njegovim stopama i sjeda mu olovno na dušu.

Već deset godina nije bio u crkvi. A sada šeće preko zelenih livada i onaj vitki toranj mami ga, da pođe onamo. I sjeti se baš svibnja u onim danima iz pučke škole. Kako se skrušeno znao moliti pred Marijinim kipom, kako je slatko bilo slušati orgulje, kad pobožno bruje, i nositi cvijeće pred Marijin oltar. Kako je onda bio neduzan i malen u bijeloj ministrantskoj odjeći sa crvenim ovratnikom i kako je sklapao svoje male djetinje ručice...

Došao je sa stražnje strane i put ga je vodio preko groblja. Na grobovima je bilo mnogo cvijeća i on osjeti, da imade mnogo više krstova i spomenika, nego je bilo prije. Tu negdje je i bakičin grob, ona je umrla lani i sad sigurno negdje na nebu pase svoje kravice ili plijevi svoje brazde, kako je to činila cijelog života, jer to je bio njezin poziv i njezino poslanje. Našao je nadgrobni kamen jedne djevojčice iz susjedstva, s kojim se nekad igrao, a sad eto, cvate cvijeće na njezinom humku: i ona je umrla u cvijetu svojih dvadeset godina i ova slika u kamenom okviru pokazuje njezine oči, kojih se on tako živo sjeća, to su bile one plave, dobre oči, koje su uvijek tužno gledale u svijet, kao da su slutile, da će se rano utrnuti. Sjeća se on dobro, kako je znala trčati za njime, kad je prolazio kroz njezino dvorište, a kad su je pitali, zašto trči, onda je govorila onako ozbiljno, kako već djeca znadu, da će biti njegova žena. I on je uvijek nosio u sebi takvu sanjavu sliku tanke plave, blijede djevojčice, koja imade duge zlatne kose, što valovito padaju niz ramena, i koja drži u naručju malenog dragog anđela, kao što su oni anđeli, što ih je kao dijete gledao narisane na crkvenim prozorima. Tako je on mislio: vratit će se iz grada, ona će ga čekati i opet će biti u svome domu, među svojim ljudima, kojima će služiti i žrtvovati ono malo sposobnosti, što je imade u njemu. Kasnije je bilo sve zaboravljeno: i crkvica i zlatna djevica, sve je to pomeo život svojom metlom patnje, tek u bolećivim ganutim stihovima, što ih je pisao u suznim jesenjim časovima, sjećao se djetinjstva kao neke blage, preminule sanje. Eto baš ova djevojčica preminula je, ona je bila krhka kao i te njegove sanje, i zato je tako rano povenula. On nehotice poklekne i izmoli nekoliko Zdravih Marija i uputi se nekim klonulim i umornim korakom prema crkvi.

U cintoru su obijesno skakutala djeca i vrapci veselo živkali. »Sve je kao i nekad,« dođe mu u sjećanje, »samo drukčiji sam ja.« Djetinjstvo je prošlo i čovjek sa uzdahom sjete traži njegov izgubljeni lik, što negdje duboko ključa kao šum ponornice. I sada ga ta dječica začuđeno promatraju, kao što je i on nekada promatrao odrasle i bio im zavidan, što su tako veliki, a danas je sve obrnuto: žalba za prošlim. Pred crkvenim vratima stoje u špaliru u blagdanskoj odjeći. To je ona vezana odjeća, koje se on uvijek sjećao: ti pisani crveni ukrasi, koji su uvezeni i utkani u platno, raznobojne figure cvijeća, koje su tako skromne kao i njihove duše. Sretaju ga stari drugovi, oni već sjede pozadi na klupi i promatraju, kako se njihovi mališani igraju. Kako život grubo i nemilosrdno teče: tek je dvadeset i pet godina prošlo preko njihovih leđa, a oni su već odrasli ljudi, ruka im je žuljava, i on osjeća žuljeve njihove na svojem blijedom i uskom dlanu. Pristupaju k njemu i on gleda njihove časne seljačke ruke, a oni se čude opet njemu, kako se postarao i zgurio, i sa njihovih ustiju iščezava neko naslućeno pitanje. Oni osjećaju u njem opet svojeg starog druga, s kojim su pasli krave, i osjećaju, da je njegova patnja ista kao i njihova i da se vraća k njima stari, davni znanac, a ne neki gospodin, koji je slučajno s njima sjedio u istim klupama. Kako je drago i toplo sjesti sa starim drugovima, na ona mjesta, gdje je nekoć

sjedio kao nedužni mladić, i pričati uz kolutanje dima o svemu, što je iščezlo. Po djedovskim brazdama rasut je njihov svakidanji mukotrpni život i oni se tu osjećaju sretni, premda su i dani mutni, ali ono korijenje, koje ih veže uza zemlju, snažnije je i bujnije. Po tim istim stazama išli su njihovi pređi i pradjedovi, po njima će stupati i njihovi potomci i praunuci.

Blagdanski svibanjski suton ovija ih svojim cvjetnim mirisnim pokrovom, a njemu dođe tužno od ispraznosti i lažne slave, od njegovih bolnih lirskih nadahnuća, dođe mu na um, kako je kroz duge godine postajkivao pred vratima raznih redakcija i tržio u bescijenu to cvijeće duše, to blago pjesme niknule u posvećenom pozivu čuvstva. No od toga, što je tu dobivao, nije se dalo ni živjeti ni umrijeti, od toga je on osjećao samo poniženje i stid. A ovdje u rođenom selu stajale su djedove oranice i zvale ga postojno kroz sve boli i tuge: »Dođi, vrati se, počini na našim brazdama, odatle klije znoj i životno sjeme, mi smo pravi izvor života, mi stojimo ovdje na slavu Bogu i ljudima. Opet ćeš biti ponosan i veseliti se, kad prvi puta upreš slabašnom rukom o ručice pluga, kao što si nekada uživao, kad si kao dijete bio prvi puta sa djedom na oranju.«

Blago i meko se razlije zvonjava za pristup, ljudi ponestanu i skinu šešire, a djevojke hrlo nestanu u crkvi. U ranom sutonu palucaju svijeće zlatožutim plamenom i ruže mirišu pred Marijinim kipom. Kako pobožno bruje orgulje i kâd tamjana uzvija se k nebu, čisti i srebrni djevojački glasovi pjevaju slavnu i radosnu svibanjsku himnu. On najednom osjeti, da se rasplinjuje onaj teški san prošlih godina i da se u njegovo srce vraća pobožna duša nedužnog djeteta. On osjeti, da skrušeno sklapa ruke i pjeva, kao što je pjevao i nekad, i da je sve radosno i dobro. Pred njim kleče žene sa dječicom u naručju i mole se predano Bogu, a naprijed među djevojkama vidi u profilu jednu zlatnu djevojačku glavu, kako nevino upire oči u Bogorodičin lik. I kako su se uzdizali sa glasovima orgulja srebrni djevojački glasovi, tako je i njezin glas bivao sve kristalniji i njezine se ruke kao dva ljiljana pružale k nebu, a zalutala zraka sunčana poput živog plamenog oreola sjala je nad slikama svetaca i nad djevojačkim glavama. Njezino blijedo lice sjalo je u nekoj svetoj ekstazi, koja je gorila u njenim očima i u cijeloj prilici punoj vjere i predanosti. Eto, da je slikar, on bi nacrtao taj priprosti seoski hram sa tim vjernicima, koji su ovamo unijeli mirise svojih livada i oranica, sa tom siromašnom dječicom, tim anđelima i sa ovim zborom djevojačkim, pred kojim kleči ona zlatokosa djevojka. To je slika za kist prerafaelita, za svetu Ceciliju, za misterij Blagovijesti, kad nad djevicom lebdi bijeli golub, a ona se u pobožnoj predanosti klanja pred veličanstvom i mudrošću Božjom. I ta bi slika stajala u ovom skromnom seoskom hramu i ti isti ljudi, koji su na njoj naslikani, klečali bi i dalje pred njom i vodili tamo svoju djecu i unučad. Eto zove ga svibanj sa svojim večernjim pobožnostima u davni san mla-

PRABABA SA 17 SVOJE PRAUNUČADI
Ana Jelić iz Tisovca u Slavoniji

dosti, i on je sada dijete, samo dijete. I kad je svećenik podigao zlatnu monstrancu, on se skrušeno udarao u grudi i sklapao svoje blijede i uske ruke.

Minula je večernja i suton je pao na livade i selo. U daljini tek njišu se vrhovi jablanova i kao živi tornjevi lebde pod kupolom nebeskog svoda. Po kućama se užižu svjetiljke, škripe kola i miriše kukuruzni hljeb. Veselo i živo prolaze kraj njega skupine djevojačke: one su spokojne, što su obavile svoju dužnost, i sada vedro idu svojim kućama. Vidi Drago one duge, zlatne pletenice: sad na njih pada srebrno svijetlo mjesečine, i ona hitro prolazi uz njega i nazove mu dobro veče. Kasnije se ustave na križanju i posjedaju na klupu.

Negdje u džbunu nježno se javi slavulj sa svojom slatkom ljubavnom pjesmicom. A onda u daljini snažno zapjevaju momci i njihovi se glasovi moćno razliježu preko mrtvih močvara:

Mi nosimo crven-bijeli-plavi,
Hajdmo, hajdmo, hajd u boj!

Prolazi blagdan sa svojim lagodnim dahom mira i počinka, a sutra treba izaći na oranice. Prolazi proljeće i sjetva, doći će košnja i žetva, a i na koncu jesenja berba. Ljudi rade, mole i pjevaju, a tegobe i boli trpe. Drago te večeri odluči: sutra zarana treba izaći na oranicu i poći za stopama orača i sijača, i kako god su orali njegovi pređi, tako će i on. Samo će gledati da zaore bolje i dublje, jer je hljeb sve mučniji i skupocjeniji, treba ga tražiti kao dragocjenu rudu. Vratit će se zemlji, puku i staroj crkvi, kojoj je pripadao i u djetinjstvu: ovdje je bila njegova kolijevka, ovdje će mu biti i grob.

A kad se vrati na večer umoran, umit će se i otići na svibanjsku večernju. Tamo će moliti skrušeno, kao što je molio i sinoć, kao što je nekada znao moliti, a pred njim će klečati djevojka. I zaboravit će kao i ona umor i predati se melemu molitve. Sunce će ogaraviti još jače

njegovo lice, i kad izraste prvi usjev zasijan njegovom rukom, on će splesti zlatni vijenac od zreloga klasja i njime će okruniti svoju Kraljicu. Ona prolazi stidnim i plahim korakom uz njega i milo mu se smiješi. U njenim je očima krotkost i vjernost. Te će oči opet upaliti vatru na njegovom ugaslom djedovskom ognjištu. I to je nova pjesma, koja eto klija iz ovog svibnja, koja se tako nenadano raspupala u njegovoj nutrini.

I on osjeti u ovo proljeće, da je zemlja vrt Gospodnji, a čovjek da je u njemu smjerni vrtlar, koji u znoju i blagoslovu okapa njezine gredice i slogove, na koje je zasipao svojom rukom usjeve, da iz njih uzraste blagoslov hljeba.

BIJEDA I SNAGA SIROMAŠTVA

Napisao Dr Zvonko Šprajcer

Siromaštvo je krvni neprijatelj ljudi, siromaštvo je glavno vrelo ljudskog života.

Obadvije su te rečenice ispravne. Radi se samo o tome, kako ih čovjek primijeni.

Siromaštvo, koje se sastoji u tome, da čovjek nema ni nasušnog kruha, da nema ničesa, čime bi se mogao odjenuti i obući, da ne može naći tako reći nikakve zarade, takvo siromaštvo upravo do temelja upropašćuje čovjeka i dovodi ga do granice zla. Svi ljudi dobre volje ne smiju mirno spavati, dok takvo siromaštvo ne uklone i ne unište.

Postoji još i duševno siromaštvo, to su takozvani ljudi bez duše, koji su zapravo pravi siromasi, jer nemaju duše ili im je duša ispunjena prazninom, i takve ljude moramo ne osuđivati, nego samo žaliti. Žaliti ih i odmah im pomoći, koliko je to uopće moguće.

S druge pak strane sadrži siromaštvo u sebi najviše životne vrednote, a to je ono siromaštvo, koje ima ono, što mu je baš prijeko potrebno, pa je s time i zadovoljno. Takvo siromaštvo oslobađa dušu od prekomjernog štovanja vanjskih dobara i užitaka, ono nas oslobađa od mnogih mutnih poriva, čini naše srce osjetljivim za bijedu drugih, daje nam duboko zadovoljstvo i vodi nas k dobrima duševnog života, koja se ne mogu na vagu izmjeriti ni novcem platiti. Pomoću takvog siromaštva mi uistinu postajemo — bogatima!

Bogatstvo čini većinu ljudi siromašnima. I radi toga je svijet tako nezadovoljan. Često se puta izgubi svo svoje dobro i imanje, jer čovjek nije imao ništa drugo do samog vanjskog bogatstva.

Nije možda ni tako loše, što smo »siromašni« narod, jer smo u tom siromaštvu dobro i ispravno shvatili, što nam je najpotrebnije za pravu sreću i pravi uspjeh u životu. Providnost i pojedincu, a i narodu udjeljuje ono, što mu je prijeko potrebno za život.

Baš u vremena, kad su u cijelom ljudskom društvu teško poljuljane osobito sve moralne vrednote, jedan je od najvažnijih problema pobjeda nad grubim materijalizmom.

Ne možemo doći duševnom čovječanstvu, pravom idealu ljudske duše, Bogu, ako čitavim našim nastojanjem i životom upravlja samo gramzljivost za svim mogućim blagom ovoga svijeta. Ne može se služiti dvojici gospodara! Ta dva sasvim protivna pravca ne mogu naći lako u našoj duši kompromisno rješenje. Kompromis se na silu doduše može postići, ali iz iskustva znamo, tko kod takvog kompromisa između duše i puste materije, između poštenja i nepoštenja, između obraza i najnižih ličnih motiva, izvuče redovito kraći kraj.

U našoj unutrašnjosti treba da se duboko ukorijeni čista i slobodna, posvema radikalna misao, da mi u svom životu želimo i hoćemo da nešto imamo i posjedujemo ne radi toga, da drugima uzmognemo uzeti ono, što je njihovo, već da im uzmognemo davati od svoga.

Mora nam biti jasno, da od Providnosti samo kao upravljači dobismo stanovita dobra, i to u prvom redu ne za vlastite potrebe, nego zato, da ih plodonosno uložimo za duševne i materijalne potrebe drugih.

I radi toga neka nas kroz čitav život vodi samo jedna misao vodilja: t i s u ć u i t i s u ć u p u t a r a d i j e d a v a t i d r u g i m a, n e g o o d d r u g i h u z i m a t i!

RASTRESENOST

Svi veliki ljudi, kojima se misli ne kreću oko svakidašnjice, bili su rastreseni.

Beethoven se na jednoj zabavi u carskom dvoru u Beču toliko bio zanio slušajući jednu muzičku izvedbu, da je careva leđa zamijenio sa stolicom i svom silom stao u znak odobravanja udarati po leđima Franja II.

O pjesniku La Fontainu, koji je bio poznat kao velik rastresenjak, pričaju se nevjerovatne stvari. Tako jedan dan dođe on u stan svoga prijatelja, da kao obično ruča kod njega. Kad je sluškinja otvorila vrata i La Fontaine ugledao ženu svoga prijatelja svu zaplakanu, tek se tada sjeti, da je jučer dopratio prijatelja do groba.

I čuveni advokat i političar francuski Berryer znao je biti rastresen. Jedan dan dođe na sud, da drži obranu u jednoj parnici. Pregledavajući površno spise, zamijenio je stranke i počeo govoriti žestok govor protiv svojega klijenta. Svi prisutni zapanje se i stanu se zgledavati, što je to? Je li Berryer danas pri svijesti? Njegov tajnik povuče ga za skut od talara i šapne mu na uho:

»Pa što to govorite? Vi branite protivnu stranku, a napadate svojega klijenta!«

Berryer se i ne osvrne na njegovu primjedbu, kao da je tobože nije čuo, nego odmah rekne:

»Eto, gospodo suci, što bi taj u svoju obranu rekao protiv moga klijenta. Ali ja tvrdim, da prvo... drugo... treće...«

I u dugu govoru stane pobijati, što je prije bio izgovorio, i najzad dobije proces. *A.*

ULLABELLA ROMAN DJEVOJKE BEZ MAJKE

ŠVEDSKI NAPISALA MARIKA STJERNSTEDT — NA HRVATSKI PREVEO VLADO S.

(Nastavak)

»Zar da najavim?« upita sluškinja.

»Ne,« majorica će, »ja ću već sama isporučiti.«

SlušKinja je nestala, gospodin je Lindfield pošao ravno u sobu majoričinu, ona ga je slijedila, a zatim je zatvorila za sobom vrata, kao da je zatvorila mišolovku.

»Molim, samo sjednite,« ona će. I Emil je sjeo.

»Zar ne, vi ste gospodin Lindfield?«

»Čast mi je,« odgovori Emil kao svjetski čovjek.

»Zar ne, vi ste stari znanac moje nećakinje?«

»Tako je.«

»Ako se ne varam, to je poznanstvo bilo obnovljeno prošlog ljeta, zar ne?«

»Tako je,« odvratio je Emil i nije znao, što je majorica zapravo namjeravala s tim preslušavanjem.

»I od tada je nastavljeno, zar ne?« upita majorica savršeno pretvarajući se.

»Da.«

»Zar ne, moja vas nećakinja prilično voli?«

»Dakako!« Emil će. »Ta mi smo stari prijatelji.«

»Da, ona vas smatra starim dobrim prijateljem, i da vas nema, boljelo bi je.«

»Zacijelo.«

»Da, vrlo je lijepo, što stanujete u Stockholmu i što se češće možete sastati.«

»No, da,« odvrati Emil, »svakih osam ili četrnaest dana ipak nije tako često.«

»Ali ipak nešto,« majorica će. »Svakih osam ili četrnaest dana! A kakvi su vaši nacrti za budućnost?«

I pri tom je izgledala tako pobjedonosno, da je Emil stao slutiti nesreću. Osim toga bilo mu je nemoguće da odgovori odmah, jer ga je napao težak kašalj, od kojega je problijedio i koji mu je oteo dah.

Majorica je svog neprijatelja ostavila kašljati i kašljati, dok se nije iskašljao. Ravno poput svijeće sjedjela je kraj svog pisaćeg stola i izgledala kao elegantna, energična i posve mirna dama. Kad je kašalj prestao, rekla je:

»Gospodine Lindfielde, sad možete otići. Ondje su vrata. S gospođicom Winterros ne možete govoriti, bar ovdje u ovoj kući, koja je moja. Molim!«

Emil je konačno shvatio, da je počinio glupost, pravu glupost. Niti časka nije bio spreman na to, da će susresti ovu energičnu stariju damu. Bio je bolestan, groznica ga je čestito smlavila, više je tjedana ležao u krevetu i po katkad je osjećao, da uslijed same umornosti pada u nesvijest. Nešto je novca dobio od odvjetnika Nikolausa, pa je za neko vrijeme mogao biti bez brige. Bezbrižno se prepustio groznici i bolesti te je prestao razborito misliti. Prijatelji su ga posjećivali. Zabavljao ih je svojim brbljanjem kao uvijek, ali nije znao, što govori. Uto prispije Ullabellino pismo: »Ne piši!« stajalo je napisano u njem. Ne, on nije imao snage da piše.

Ali kad je naposljetku jednog dana osjetio da mu je bolje, čeznuo je za tim, da ustane. Bilo mu je pri duši, kao da je bio odsutan više tjedana. U njemu se ponovo stale buditi nade i nacrti, kojima je mir činio dobro. Ustao je i izašao. Napisao je pjesmu, koja mu baš pala na pamet. Drugoga dana sjetio se Ullabelle, nikada nije tako živo bila pred njime kao sada, i pograbila ga jaka čežnja, da joj pokaže svoju pjesmu. Bolest je izbri-

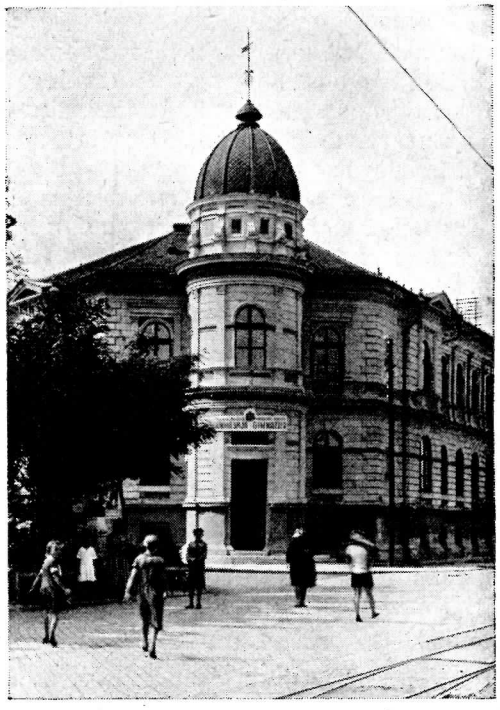

ŽENSKA DRŽAVNA GIMNAZIJA U SUBOTICI

sala svaku njenu opomenu, groznica jošte uvijek nije prestala, još je uvijek bio kao uzet. Premda još slabašan potrčao je na ulicu, uzeo auto i bez promišljanja rekao šoferu Ullabellin naslov. Sad je bio ovdje i prekasno došao k svijesti, da je postupao nerazumno.

Majoričin ga je glas pogodio kao grom.

»Zaboga!« on će pospano. »Gospođica Winterros valjda ne će radi toga imati kakvih neugodnosti?«

»Gospođica će Winterros doživjeti posve stalno jedan od svojih najneugodnijih časova u životu,« majorica će. »Ali sada, molim, tornjajte se!«

»Nemoguće! U tom slučaju stajat ću joj na strani,« odvrati Emil savršeno viteški.

Međutim se majorica cijelom svojom veličinom uzdignula i približavala mu se, a da okom ni trenula nije. Iza njega su bila vrata, u tili je čas bio vani u predsoblju, kamo je dopirala vika ve-

selih djevojačkih glasova, a malo zatim bio je već vani na stepenicama.

Majorica je ostala u predsoblju. Pogledala je na svoj sat: bilo je osam sati. To je bilo i suviše pravo vrijeme, da se posjeti mlada dama! Sad joj je bar bilo jasno, kakva je Ullabella. Ne vodeći brigu o salonu i djevojačkim glasovima pošla je ravno u Ullabellinu sobu, otvorila je pretince pisaćeg stola, otvorila pretince bijelog ormara i konačno našla duboko odozdo zajedno sa nekoliko čudnih starih igračaka pisma s velikim, nemarnim rukopisom. U pismu se govorilo o tamnim ljetnim noćima i bjesnilu mora, o Ullabelli kao geniju njegove pjesničke umjetnosti, da je ona jedina zvijezda, koja svijetli na putu Emilova jadna života, i tako dalje. Ovo je pismo, kako je majorica i očekivala, bilo potpisano samo riječju »Emil«.

Majorica se vratila u svoju pisaću sobu i otvorila prozor, da odstrani tragove nemilog gosta, koji je ovdje malo prije kašljao. Iza kako je pozvonila služavci te joj naredila, da iz ormara za lijekove iz spavaće sobe donese kapljice za ublaživanje boli srca, posjela se u naslonjač i zadubila se u misli. Osjećala se iscrpljenom, a i služavka je rekla:

»Gospođa majorica loše izgleda.«

»Nije ništa,« ona će teško svladavajući se.

Ona je morala mirno razmisliti o svojoj neopozivoj odluci.

Bilo je već vrijeme, da se mlade djevojke rastanu i pođu kući. Iza kako su sve otišle, uputila se i Ullabella k tetci, da joj isto tako zahvali i, bude li raspoložena, priča, kako je prošlo veče. Tetka međutim nije bila raspoložena, primila je šutke Ullabellinu zahvalu i kratko rekla: »Laku noć!« Ni na um joj nije palo, da si pokvari noćni mir s velikim prizorom, koji je bio neizbježiv.

Sutradan iza doručka, iza kako se uvjerila, da su sluškinje bile izvan dosega uha, majorica je zamahnula.

Emilovo je pismo držala u rukama i pričala o posjetu gospodina Lindfielda opetujući svaku sitnicu iz njihova razgovora. Rekla je, da joj više ne pada na um, da od danas dalje drži Ullabellu u svome domu — da, njen je prezir tako jak, da ne želi s njom nikada više imati posla. Samo obzirom na ime Winterros, koje i sama nosi, ne će da je smjesta baci iz kuće. Majčinska nježnost, koju joj je iskazivala, gorko je bila osramoćena. Sad je svršilo sve, žice njene ljubavi prestale su zvečiti, i to je neopozivo.

Uzalud je Ullabella pokušala da se izjasni i da po istini iskaže sve pravo i pošteno. Konačno je sebi mogla olakšati srce!

Htjela je izjaviti, da se poput djeteta držala obvezanom, najprije iz privrženosti, jer su se isprva njeni roditelji zauzeli za Emila u njegovoj napuštenosti i jer je on bio neumoran i poslušan drug u igri i prijatelj iz njenog djetinjstva. Iza toga se pridružilo saučešće, pa kad ju je zamolio i zaklinjao te iz nje isilio čak obećanje, da će doći na novi sastanak, nije mogla drukčije uraditi. Ona je morala održati svoju riječ. Oh, ona je bila glupa, djetinjski glupa!

»Kad bih samo imala majku!« zajeca Ullabella.

»Što?« upita majorica. »To je ipak vrhunac besramnosti!«

I nije više htjela čuti ni očitovanja ni isprika. Nije htjela ni znati, gdje su se Emil i Ullabella sastajali. Činilo se, da je vjerovala, da se ona, mjesto da ide u školu, cijelo vrijeme vucarila naokolo u Emilovu društvu.

Ullabella je konačno odustala od pokušaja, da sve očituje tetki. Bilo je bez svrhe.

»Mogu ti reći samo jedno,« povikne konačno tetka nakon žestoke prodike i nakon što je dala maha svojoj susprezanoj srdžbi. »Mogu ti reći samo jedno sada, kad se naši putevi razilaze. Uvijek sam slutila, da s tobom nešto nije u redu. Nikad te nijesam trpjela kao ni tvog oca! Sad je svršeno. Ne ću za tobom uzdisati.«

Te su posljednje riječi bile veliko olakšanje za Ullabellu.

Majorica je odredila ovo: Ona će naveče otputovati u Dansku, što je već odavno imala u nacrtu. Dotle je Ullabelli zabranila, da s njome jede. Ullabella će jesti u svojoj sobi. Zatim treba Ullabella da piše svome skrbniku i da ga moli, da joj priskrbi mjesto uzgojiteljice ili nešto slično. Neka joj pošalje također novaca, ako hoće, jer od tetke nema više ništa da očekuje. Sobu može zadržati, dok ne nađe mjesto, ali niti dana više. To je krajnje, što Ullabella može od nje da traži.

Nakon toga napustila je majorica Winterros sobu i pošla u svoju spavaonicu. Ondje je uzela nekoliko kapljica za jačanje srca i odahnula. Već odavno se nije tako jako uzrujala. Bila je vesela, da je usprkos toga bila još dorasla tim uzrujanjima. U spavaonici bili su kovčezi, koje je stala spremati za put.

Ullabella je lagano pošla u svoju sobu i najprije se malko isplakala, ma koliko se junačila, da je hrabra. Što je duže živjela, bilo joj to sve teže i teže! Ali gospođica Hrabra je konačno nadvladala, suze su usahle, a lice je bilo oprano. Prvo, što je učinila, bilo je, da je pisala skrbniku. Sad treba da se osovi na vlastite noge.

(Nastavit će se.)

Zašto baš u Radensko kupalište?

Ako idete u kupalište, onda si bezuvjetno izaberite najbolje. Radensko je naše najjače prirodno ugljično — CO_2 — kupalište. Liječi bolesti srca, bubrega, živaca, ženske smetnje (upale, bijeli tok i sl.) spolnu slabost, unutrašnje žlijezde, rekonvalescente, nervozu, sklerozu. Ove god. sasvim preuređeno. Ozidano novo, moderno kupalište. Nova kanalizacija i regulacija. Nabavljeni i neki novi moderniji aparati. Idealno za odmor. Sakupljanje energije na samim čuvenim izvorima za kupanje i piće. Od 15. V. ima direktan vagon iz Zagreba za Radence. Polazak iz Zagreba u 7.45 u jutro te dolazi direktno u Radence bez ikakvog prelaza u 4 sata po podne.

Maj, juni 20 dana Din 1400.— Sve uračunato (stan, hrana, kupke, 2 liječnička pregleda, sve takse, posluga, Rentgen, analiza mokraće). Sve informacije, prospekte itd. daje: **Uprava Radenskog kupališta, Slatina Radenci kod Maribora.**

OSAMDESETA GODIŠNJICA PAPE PIJA XI.

Danas 31. svibnja stupa Sv. Otac Papa Pijo XI. u 80. godinu svoga života. Osoba Namjesnika Kristova tako je uzvišena u očima cijeloga kulturnoga svijeta, a osobito onih 350 milijuna katolika, kojima je on vrhovni duhovni poglavar, te je dan, koji mu obilježuje tako visoku starost, dan opće radosti.

Sadašnji je nasljednik sv. Petra svakako velik nesamo po svojoj svetoj službi, nego i po svojim djelima, koja ga izdižu u današnjem općem kaosu toliko, te je opće priznato, da je Pijo XI. jedan od najvećih Papâ, što ih je Crkva uopće dosada imala. On upravlja već 14 godina Crkvom u smjeru velike ekspanzivnosti prema vani (»Papa misijâ«) i velikog jačanja unutarnjeg života Crkve (»Papa Katoličke Akcije«). Nema pitanja, koje današnji život nameće čovječanstvu, a da sadašnji Sv. Otac Papa o tom nije dao jasnu i snažnu direktivu. Kad boljševizam u općim nevoljama, što pritišću svijet, nastoji upaljivim smicalicama smutiti milijunima zdravo suđenje, ustaje bijeli starac na Petrovoj stolici i poput socijalnog evanđeliste proglašuje jasne socijalne nauke i otvara nove vidike o boljem uređenju ljudskoga društva. Kad film i radio ulaze u red novih stupova ljudske kulture, opet se javlja Pijo XI. te kao moderni Papa daje svijetu i na tim područjima svoje smjernice. A što Pijo XI. znači na polju štampe, to cijelom svijetu jasno govori nedavno otvorena svjetska izložba katoličke štampe, na kojoj smo se i mi Hrvati odlikovali. I uopće nema pojave u modernom životu, koja nije našla velikog tumača, Kristova tumača u sadašnjem Papi.

Takvom Ocu Kršćanstva, koji u svakoj prilici pokazuje veliko očinsko srce i prema nama Hrvatima, svi mi i uopće sva kršćanska srca danas žele, da ga Bog uzdrži još dugo i dugo na kormilu Crkve svoje.

SV. OTAC PAPA PIJO XI.

IMPRESARIO

Napisao Multatuli

Elegantno odjeven čovjek, prepun zlatnog prstenja na prstima, šetkao se zadovoljno uzduž lučkih kanala u Amsterdamu. Zadržao se u gradu »poslovno«. Radi kakvih poslova, vidjet ćete odmah. Pred njim je išla jedna žena s djetetom. Nekakvom nesrećom pade dijete u vodu. Majka vrisnu... skoči za djetetom i spasi ga.

»Poslovni« je čovjek to vidio, izvadi iz džepa svoju bilježnicu i poče da u nju nešto zapisuje.

»Gospođo, smijem li biti tako slobodan, da vas upitam za vaše ime i za vašu adresu?«

»Moje dijete, moje dijete, ja ga opet imam!«

»Veoma dobro! Ali smijem li biti tako slobodan...«

»Opet imam svoje dijete,« ponavljaše neprestano majka, koja nije mogla shvatiti, da je ljudi za išta drugo mogu pitati osim za njezino dijete.

»S tom se ženom ne može ništa pametnog načiniti,« promrmlja znatiželjni gospodin.

»Hej, dragi prijatelju, ne će vam sigurno biti žao, ako mi sutra saopćite ime i adresu ove gospođe!« Tim se riječima obrati stranac na jednoga između mnogih, koji su besposleno promatrali taj prizor, i čini se, da je po njemu doznao, što je htio znati. Jer se on sàm sutradan pojavi kod sretne majke.

»Gospođo, imao sam čast, da budem prisutan, kad...«

»O, vi ste bili prisutan kod toga, moj gospodine? Vi ste vidjeli? Ja nisam vidjela ništa, ja nisam čula ništa, ja sam samo skočila...«

»Tako je, milostiva gospođo! Ali ja sam čuo.«

»Čuo?«

»Da, milostiva gospođo, ja sam čuo, kako ste vi...«

»Čuo? A što to?«

»Ja sam čuo, kako ste vrisnuli, milostiva gospođo i ja dolazim, milostiva gospođo, da vam ponudim angažman kod mog kazališta.«

Siromašna majka!

»Poslovni« čovjek bijaše neki impresario, koji je tražio nove »zvijezde«. Ime mu bijaše — p l i b l i k a.

Preveo dr Z. ŠPRAJCER

JADI HRVATSKE PROVINCIJE

Napisao Josip Zidarić

Kuda god krenemo, čut ćemo po selima i malim mjestima neprestance isto jadikovanje, da se više ne da izdržati ovakav život, kakvim se sada živi. Opće je nezadovoljstvo takvo, da je u posljednjih šest sedam godina sasvim nestalo pjesme po selima, i tek se u najnovije vrijeme pored sve gospodarske nevolje pojavila opet pjesma, koja naviješta nadu u bolja vremena.

Otkuda to silno nezadovoljstvo na sve strane? Ljudi se tuže posvuda, no upitamo li koga, zašto mu se život čini tako teškim, opazit ćemo, da većina ljudi ne znaju ni sami sebi nikako odgovoriti na to pitanje. Tomu je razlogom pojava, što je

ANA BOLEYN,
žena okrutnog engleskoga kralja Henrika VIII., koji ju je ravno prije 400 godina 19. svibnja 1536. dao smaknuti

»kriza« obuhvatila sav svijet ili bar onaj dio ljudskoga roda, što je u novome vijeku u silnome razvitku tehnike, svjetske trgovine itd. sav povezan zajedno. Poradi toga bismo trebali poznati tisuće razloga, radi kojih se sada u svijetu živi teže negoli u »sretna stara vremena«. Kako većina našega naroda stanuje na selu i po malim gradićima, zanimljivo je čuti, kako ljudi često puta i male neznatne razloge smatraju za uzrok općoj krizi. Kažem »smatraju«. No možda ni ne misle baš onako, kako govore, ali ljudska je narav takva, da ljudi žele saznati uzrok onome, što svakoga tišti.

Tako jedni ljudi jadikuju, da su svemu zlu mnogo krive općine, jer općine previše novaca troše na upravu, tj. uglavnom za plaće općinskih činovnika i drugih namještenika. S druge strane čitamo po novinama, kako gradsko poglavarstvo prima u službu nove činovnike zato, jer je previše posla s upravom, pa treba i više ljudi za to.

Drugdje vele, da je svemu zlu kriva raskoš i ženska moda, jer se u nekim mjestima hoće i poluseljački i seljački ženski svijet odijevati jednako kao žene i djevojke iz gospodskih kuća.

Treća je tužba, da je previše ženskih ponamješteno po različnim državnim i privatnim službama. Tako je ženski svijet oteo mjesta muškarcima, plaće su poradi toga muškima smanjene, i mladi se muški svijet ne može ženiti.

Neki viču, da je previše srednjih škola, pa juri previše seljačke djece u gimnaziju. Tako se stvara intelektualni proletarijat.

Drugdje se ljudi tuže na preveliku centralizaciju, po kojoj su neki provincijalni gradovi prestali za svoju okolinu onoliko vrijediti, koliko su prije vrijedili. Tako su opustjeli oni gradovi, gdje su prije bila sijela županija. Zato su stali nerazmjerno rasti veliki gradovi, a manji stradaju.

Teško su činovnici osjetili snizivanje plaća posljednjih godina. Činovnički svijet jauče, do više ne može živjeti. No treba spomenuti, da se ni o tome pitanju ne može reći štogod tako općenito, što bi jednako vrijedilo za sve činovnike. Opća je pojava, gotovo svjetska pojava, da činovnik po najviše potroši sve, što zaradi, makar imao plaću, što je velika ne znam kako. Ljudi, koji su se navikli da svakoga mjeseca dobiju plaću, udese svoje potrebe tako, da potroše sve, što dobiju, i obično im je još i premalo. No između činovnika je i seljaka nastala posljednjih godina silna opreka, jer se seljaku i male činovničke plaće čine silno velikima, ako se usporedi, koliko gotova novca može zaraditi seljak. Promislimo samo ovaj slučaj: Neki je seljački momak iz Banije rekao, da bi oni dobro živjeli, kad bi na mjesec zaradili po sto dinara. Imaju kuću i nešto malo zemlje. Riječju »oni« mislimo na svu obitelj. Drugdje je vani na selu u siromašnome gorskom kraju jedini stalni gotovi novac, što dospije u selo, ona mjesečna plaća od kojih tisuću dinara, što ih dobije učiteljica. I tako selo vidi u učiteljici bogatašicu i nastoji isprosjačiti od nje još i ono malo, što ona dobije.

No najgore su moralne nevolje u provinciji. Poslije onih je teških ratnih godina ljude u gradićima i gradovima zahvatila mahnita želja za užitkom. Najedamput su se posvuda prirediivale silne zabave, svakojake javne priredbe, sastanci, plesovi, koncerti, kakvim li se imenom već to ne zove. Ljudi, što su prije rata živjeli po malim mjestima mirnim urednim životom kao obrtnici i trgovci, najednom su promijenili svoj način života. Tad su nastala sve teža vremena. Nestalo je obilja novca. Život je postao mirniji, ali su ostale teške posljedice.

Tko bi opisao sve ono, što tišti ljude po hrvatskoj provinciji? Ovdje spominjemo samo onako nabacano koješta od onih nevolja, što su nastale u gradićima. Tih nevolja ima još i mnogo drugih, da bi ih teško bilo ovako ukratko nabrojiti.

VATROGASNI DOM, SREDIŠTE DRUŠTVENOG ŽIVOTA U DRAGANCU
Foto C. Nosić

ŽUPNA CRKVA U DRAGANCU
Foto C. Nosić

DRAGANEC KRAJ ČAZME

Napisao C. Nosić

Svakome će putniku na cesti Zagreb—Bjelovar nedaleko Čazme upasti u oči vrlo lijepo selo Draganec. Na malenom brežuljku poredalo se nekoliko lijepih kuća, koje bi mogle pristati u svaki grad. Selo imade župnu crkvu i lijepo renovirani župni dvor. Sadašnji je župnik vlč. g. Prekratić, koji mnogo radi za duhovnu obnovu župe. U selu je i državna šumarija, kojoj je već deset godina na čelu savjetnik ing. Bestall, čija je zasluga, da Draganec ima tako lijepu i svima upadljivu u oči fizionomiju. U selu postoji i 3-razredna osnovna škola i Vatrogasni dom. Za materijalno dobro vrijedno je spomenuti moderan, nedavno dovršeni mlin na valjke.

Sela pak Liščani i Donji Draganec, koja spadaju pod župu Draganec, imaju također svoje vrlo lijepe društvene domove, koji su središta svih nastojanja mještana duhovne i materijalne kulture.

Naslovna slika na omotu:

POGLED NA RAB

Foto Zaza

ŽENA, RADI KOJE JE ENGLESKA OTPALA OD KATOLIČKE CRKVE

Zvala se Ana Boleyn. Bila je kći westhireskoga grofa Sir Thomasa Boleyna, koji ju je dao odgojiti na francuskom dvoru. Prešavši dvadesetu godinu postala je dvorska gospoda engleske kraljice Katarine Aragonske. Bila je lijepa te se engleski kralj Henrik VIII. do ludila zaljubio u nju. Htio je, da mu Papa razvrgne brak s kraljicom Katarinom, pa da se oženi Anom Boleyn. Papa toga nije htio ni mogao učiniti, jer je katolički brak nerazrešiv. Uza sve to se Henrik VIII. 15. siječnja 1533. potajno vjenčao s Anom Boleyn, a 3. svibnja iste godine proglasio odcjepljenje Engleske od katoličke Crkve, da tako samovoljno legalizira svoj brak s Anom Boleyn. Nadao se od nje sinu, ali rodila mu se kći, kasnija okrutna kraljica Elizabeta. Razočarani kralj zamrzio je zato Anu Boleyn i samo da je se riješi, okrivio ju je, da podržava grešne veze s petoricom ljubavnika, te joj je 19. svibnja 1536., dakle ravno prije 400 godina, dao u tvrđi Toweru odrubiti glavu, da se već slijedećeg dana oženi trećom ženom. Tako je Bog kaznio ženu, radi koje je Engleska upala u protestantsko krivovjerje.

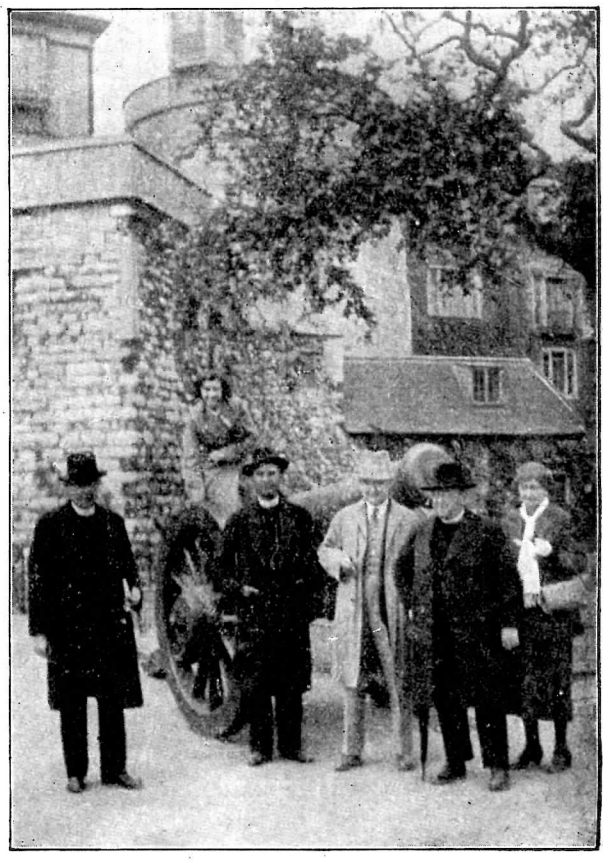

Slika desno:
HRVATI PRED LONDONSKIM TOWEROM,
tvrđom, u kojoj je Henrik VIII. dao Ani Boleyn odrubiti glavu

Izvorna novela

ANTUKA

Napisao Janko Trtalski

Željeznički voz je jurio velikom brzinom, a njemu se je činilo, da tek miče kao gušter na slabom jesenskom suncu. Vidio je, kako iza njega ostaju ljudi, kuće i njive pune mladih kukuruza i dozrele pšenice, ali njemu se činilo, da se tek vuče sporo ili još sporije nego njegov život, otkad je otišao od očinske kuće.

No vrjieme obično sporo prolazi prije svakoga doživljaja, koji se s čežnjom očekuje.

Voz je jurio, a ni Antuki se nije više činilo, da polako ide. Nije više ni mislio na to, jer su mu cijelu dušu zaokupile misli na njegovu kuću, njegovu majku i setricu njegovu, što ih je ostavio prije dvanaest godina, kad je kao sedmogodišnje dijete otišao od kuće. Mislio je, kako će mu se razveseliti sestrica i majka, kad ga vide, kad ga izljube ispred kućnih vrata.

»Opet će zakucati tri srca, koja su već davno zajedno kucala! I onda će gorjeti moja duša od sreće. Bit ćemo sretni i one i ja. Ja ću im pričati mnogo o svojemu srcu, što sam ga uvijek za njih čuvao, jer ih nikada nijesam zaboravio.«

O nikad se ne zaboravlja ono, što jednom nađe mjesta u dnu naših srdaca!...

»Čovječje je srce prava tajna,« razmišljao je Antuka dalje sam sa sobom. »Mene ljubi i moja nova majka. I vrlo budno pazi na mene, kad izađem na ulicu našega grada, ali... Kao što čovjek samo jedamput umire, tako se amo jedamput i rađa. A čovjek nije kriv, da je to sve tako; da ga može roditi samo jedna žena, koju on voli više od svega svijeta. Čovjek nije kriv ni za to, što mora ljubiti i ono, što mu je rodila majka. Ljudsko je srce čudovata tajna...«

Antuka je sve to u sebi razmišljao. I nije ni s kime u vagonu razgovarao, jer su za njega danas bili svi ljudi tuđi osim njegove sestrice i njegove majke.

I dalje su mu dušu zaokupljale misli:

»Doći ću kao tat. One me ne će poznati. Ja sam otišao od njih ima već dvanaest godina. Davno je bila 1917. godina, kad me je majka otpremila s djecom preko Save. O ja ću im se prikazati kao tuđinac. Molit ću kod njih prenoćište. I onda ću im sve za večerom reći... Onda ćemo se izljubiti, kao što to znadu samo dijete i njegova majka, koji se nijesu vidjeli već dvanaest godina. One su mislile, da sam ja već davno umro negdje nasred slavonske ravnice, kao što sam i ja mislio za njih, sve do pred dva mjeseca, jer dotle već punih sedam godina nijesam primio ni jedno pismo... No tko mi jamči da one i žive? Možda mi je to netko drugi napisao. Ali zašto mi ne bi rekao nešto i o njihovoj smrti?... Ne, ne, one nijesu mrtve, jer je u onome pismu bilo cijelo srce, koje voli i ljubi, koje čezne i očekuje dan našega sastanka. Ono je pismo mirisalo suzama. Bilo je puno ljubavi i dobrote, puno iskrenosti i sažaljenja. Pismo je bilo puno srca, koje čeka i živi u suzama... O dobro srce moje siromašne majke!«

Antuka je počeo već glasno govoriti, kao da nitko više nije bio s njime u kupeu. Probudio je i mladu suputnicu, koja je kao i on milsila o nečemu, što je tako daleko.

»Vi ste možda neispavani, pa vam dolaze svakakve misli,« uljudno je primjetila suputnica.

»Da, ali ja ne ću ni spavati, dok ne dođem svojoj majci...«

Antuka se opet osjećao osamljenim. I opet je mislio o nečemu, što dolazi iz daljina

»Tamo ću se odmoriti uz njezino srce. O njeno je srce dobro kao i naša zemlja, kao i kamenje oko njezina stana. Ja ću im reći mnogo o svome srcu, što sam ga ponio iz velikoga grada. Ptičice će dolaziti na naša vrata. Ja ću uzeti violinu i svirat ću, dok ne zaspe moja majka. I onda ću zaspati i ja kao janje usred betlehemske štalice... O prođite planine, prođite, dolovi i gore,« molio je Antuka, kad je već prošao ispod Sarajeva. »Spustite se planine i nemojte umarati kolesa. Pustite, da prođem, da izljubim njih — moje drage... O pustite! Ja imam dobro srce kao i moja majka. O ja ću već doveče biti kod svoje majke. I reći ću joj mnogo o svome srcu... Doći ću uveče kao tat i tražit ću prenoćište...«

I dok je on tako trepao, blijedo je mjesečevo svijetlo vezivalo granje stabala, što su ostajala iza njega; vezlo je sitno vezivo od lista do lista, lijepo — ljepše i od njegovih sanja o bijelim jaganjcima, s kojima je jednom pjevao bregovima. On toga nije opažao, ali je ipak osjetio u sebi i oko sebe nešto lijepo, što titra i drhće iznad brežuljaka. Mislio je o nečemu lijepome i onda zašutio... Šutio je, sve dok nije svoju ruku osjetio u nečijim rukama.

Zadrhtao je pomislivši, da su to ruke njegove majke. A kad se snašao, prijazno je povukao ruku. Osjećao je, da mu srce još i sada drhće.

I opet se jetio, kako je čovječje srce čudnovata tajna.

Još više, kad je čuo tihe i iskrene riječi:

»Bože moj, odakle li je ovaj mladić?«

»Ja sam iz zemlje, gdje ima beskrajno mnogo kamenja i ptica,« pričao je Antuka, a kao da nije ni čuo onoga upita... »U mojoj zemlji cvate drača, a iz busenja mirišu jagode. U mojoj zemlji cvate i kamenje; u jesen po njemu sazrije grožđe. Djeca s pticama onda prebiru po lišću i budu mnogo sretna pa pjevaju po docima kao vesele ptice. Tu sam se ja rodio; tu se rodio i moj otac, što mi je pao u ratu. Mene su odveli prije...«

Antuka je zašutio, jer je voz stao, a za njega je to bila posljednja stanica. Uzeo je kovčeg i izišao iz vagona. Na izlazu je čuo jedno toplo i iskreno: hvala!

Nakon pola sata već je autom jurio između kamenitih bregova. Osjećao je i blizinu nečega lijepoga, što je izražavao riječima:

»Blizu je moja kuća, blizu je moja majka; i moja je sestra blizu. Još samo jedan, dva, tri i nekoliko bregova... Brzo će se sunce spustiti

za gore. Nasut će oblačke crvenim ružama. Zatim će se posve skriti. A ja ću doći kao tat i tražit ću prenoćište.«

Auto je već prošao ispred župne crkve njegova sela. No on je nije opazio. Bio je posve zaduben u svoje misli i svladan od osjećaja.

»Eto tu ti je kuća i eno ti tamo sestre,« već nakon nekoliko minuta rekao mu je šofer — okrenuo auto i otišao.

Malo dalje od kuće opazio je Antuka djevojku ili ženu — to on nije znao — gdje muze ovce i pozdravivši je zapitao je:

»Djevojko, bih li mogao kod vas prenoćiti?«

»Ja nijesam više djevojka i — oprostite — ja ne znam, tko ste vi.«

Antukino je srce drhtalo kao suza. I zaplakao je kao dijete, kojemu je majka uskratila ljubav.

»O Ante moj dragi, je si li to ti?« zavrisnula je Antina sestra Ana, poletjela k njemu i zagrlila ga sva u suzama.

Dva su se srca utapala u suzama, što su tekle od radosti i od nekoga bola.

I nakon dugoga zagrljaja Ana je otišla u kuću, da kaže svojemu mužu, koji se je s njome vjenčao na njezinu očinstvu. A od radosti nije znala, kamo ide i što se to sve događa.

»Došao naš dragi Ante!« uskliknula je odmah s vrata. »O sretno veče u kući moga pokojnoga oca! Samo da je još živa moja pokojna majka. Ante, brate moj dragi... I on pita: ‚Djevojko, mogu li kod vas prenoćiti?' Kako ne bi moglo dijete prenoćiti u kući svojega oca!«

»Ma što to govoriš?« reče Anin muž. »Kakav brat? Ja ga ne poznam. I nema mu mjesta u mojoj kući. Neka pođe, kamogod znade. Ovamo neka ne dolazi.«

»O, došao moj brat, došao u svoju kuću i traži prenoćište.«

»Ali ja ga ne poznam i nikada ga ne ću poznati. Nikada ne će naći mjesta u kući mojoj.«

»O Andrija moj, zar tako bratu mojemu? Zar nikada...«

»Nikada, nikada — jer...«

»Andrija, zar dijete nema pravo prenoćiti u kući svojega oca?«

Ana je plakala, plakala je gorko... a Andrija je izišao iz kuće i tjerao Antu riječima, koje paraju srce i ubijaju dušu, jer da je varalica, pa neka ide kamo hoće.

»Ali molim vas, gdje je moja majka?« kao u vrućici pitao je Antuka.

»Pa kad si prošao pokraj groblja, mogao si vidjeti njezin humak, koji je star već sedam godina. No idi, kamo hoćeš, traži svoju majku i sebi prenoćište s pticama pod zvijezdama ili gdjegod na drugom mjestu, jer ovdje ne ćeš naći skrovišta. Bježi — bježi ispred mojega doma!«

Antuka je samo drhtao, tresao se sav od bola. Znao je: njegovi ga nijesu primili iz bojazni radi komadića zemlje, da mu ga ne bi morali dati. Plakao je i drhtao kao ptiče izbačeno iz svojega gnijezda.

I kad se osulo nebo zvijezdama, digao se Antuka i popeo se polako na jedan brežuljak iznad sela. Krv mu je udarila u glavu, i on nije znao ništa više od onoga, što se je dogodilo. Pričao je nešto o srcu svojoj majci. On joj je dugo — dugo govorio... I milovao je oko sebe stijenje. Onda je uzeo violinu pa svirao. Svirao je kao nikada dosada. Slušale su ga ptice i kamenje. Svirao je i pjevao. Pjevao je zanosno: »Osu se nebo zvijezdama...« Violina je cvilila kao ranjena ptičica; plakala je kao probodeno srce sa sedam mačeva. I Antukino je srce jako udaralo, ali on ga nije osjećao. On je pričao o njemu svojoj majci...

I Ana se već digla i pošla nekud — ni sama nije znala kamo. Kad je sišla u dolinu izvan sela, čula je gore na brijegu cviljenje violine, gdje plače — činilo joj se — u bezroj akorda kao srce probodeno sa sedam mačeva. Uspela se na brijeg i tapajući po kamenju gorko je plakala. Tijelo joj je drhtalo od vrućice. Ona to nije znala niti je mislila na to. Pričala je majci nešto o svome bratu, kojega je večeras negdje srela. Pričala je, kako ga je srela negdje ispod kuće, kako je imao dobro srce i kako je plakao, kad je tražio prenoćište.

Antuka je sve jače svirao i pjevao možda po deseti put: »Osu se nebo zvijezdama...«

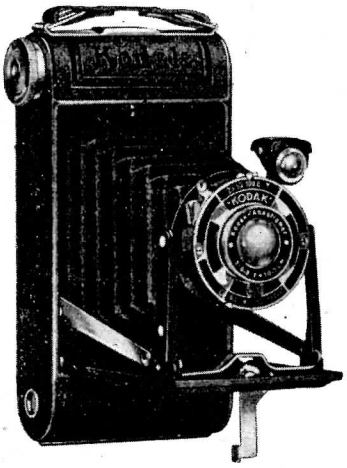

Besplatno 2 dana boravka na moru ili u planini za vrijeme velike **KODAK akcije.** Odlični aparat **Kodak junior 620** sa anastigmatom 6.3 samo **Din 460·-** mjesto Din 630·-. Tražite prospekte o velikoj Kodak akciji u fototrgovinama ili izravno kod Kodak d. s. o. j. Zagreb, Ilica 24

Ona ga je čula i pošla je ravno k njemu, premda nije bila sposobna upravljati svojim koracima.

»Majko, majko!« tepao je Antuka, kad ju je ugledao. »Majko, je si li čula, što sam ti pričao o svome srcu? Ti si čula, majko. Hvala ti... O dođi ovamo! Ja ću svirati, a ti ćeš tu usnuti bijelim snom anđela. A kad usneš, ja ću pobrati zadnje cvjetiće ispod jesenskih zvijezda i zasut ću ti glavu i ruke. Ja ću zasuti tvoje dobro srce, što je čulo onu moju priču... Dođi, majko, ovdje će nam biti divno. Odavle nas ne će nitko tjerati. I ne ćemo tražiti drugo prenoćište.«

Ana je spustila glavu na njegovo krilo. I snivala je bijelim snom anđela...

A on je pričao:

»Ljubljena mati moja, ljudsko je srce čudnovata tajna. Ono zadršće kao travka, kad se naša ruka nađe u nečijim rukama... Majko, naše je srce tajna. I večeras je netko moje srce probo sa sedam mačeva. A samo zato, jer mnogo volim tvoje srce, koje je dobro poput našega kamenja. No ti, majko, nijesi opet izišla k meni pred naša vrata. I ja sam plakao gorko. Plakalo je moje srce, jer ga je netko večeras bacio pod svoje noge, samo zato, da ti ne bi reklo, koliko te ljubi. Ti, majko, spavaš, ali ti ipak čuješ, što ti pričam. Tvoje je srce uvijek čulo svaki moj šapat... Majko, tvoje me srce razumije, jer ono ljubi. Ali nemoj nikome reći ništa o mojemu srcu, što ga je večeras netko razapeo ispred naših vrata. Nemoj ništa pričati svojim susjedima o ovoj noći pod jesenskim zvijezdama. Ni o onome čovjeku, što mi je večeras probo srce. On se bojao, da mi ne bi morao dati komadić očeve zemlje. A ljudi iz ovoga kraja vole svoju zemlju kao grumenje zlata. Oni su gladni zemlje. Pa ja onomu čovjeku opraštam. Onaj čovjek možda nije ni znao, da je večeras pogazio jedno srce i da mu je dao da pije iz kaleža, od kojega se čovjek umara. Majko, od ovoga se umire.«

I nije mogao više da priča, jer mu je krv jako udarala u glavu. Usne su mu drhtale kao čaška uveloga jesenskog cvijeta.

»Majko, majko!...« htio je da još samo nešto rekne, ali nije dovršio, nego je uzeo violinu.

Počeo je svirati nekakvu pjesmu o noći pod jesenskim zvijezdama, ali je se više nije pravo sjećao. On ju je dopunjavao iz svoga probodenoga srca. A još je jače gudalom vukao, kad se je sjetio svoje sestre Ane.

I opet je počeo nešto misliti: O da, i ona mora doći... A kad dođe, onda će probuditi svoju majku. Svi će se izljubiti. On će onda poći k svome novome ocu s vječnom uspomenom na ovu noć pod jesenskim zvijezdama... No nikada nikome ne će reći ništa o onome čovjeku, koji ga je tjerao ispred očinskih vrata. Reći će svima, da su njegovi onamo dobri kao i kamenje oko njihovih stanova.

Antuka je još i dalje svirao. Slušale su ga ptice, kamenje i trave...

Svirao je, sve dok zvijezde nijesu počele tonuti u zjenama ptičica; svirao je, dok zvijezde nijesu počele umirati u granju trtala. Onda je probudio Anu misleći, da je njegova majka. A kad je umrla i posljednja zvijezda, opazio je i on, da je to sestra Ana, koja je sinoć onako gorko plakala.

Antuka ju je izljubio, probudio je i pošao s njome do groblja, gdje su na majčin grob položili kiticu jesenskoga cvijeća. I onda se s Anom uz izmjenični cjelov oprostio i otišao...

Ana se, kad joj je potpuno prestala vrućica, tek nečega sjećala. Sjećala se sastanka i zadnjega cjelova. I svaki je dan gorko plakala. Plakala je i nad djelom svojega muža, što je onako postupao s njezinim bratom, i jer su ga susjedi vječno prekoravali radi njegova nečovječnoga djela.

A za Antuku nitko od njih nije znao, dok se nije jedamput javio Ani kratkim pismom:

»Draga sestro! Evo me opet u trgovinskoj radnji u Osijeku. Vjera u Boga sačuvala mi je život poslije one noći... Dođoh k svojima i moji me ne primiše... Rekao sam ti nešto one noći o svojemu srcu. Najtrajnije je jamstvo za našu ljubav... kao i ona noć pod jesenskim zvijezdama.«

Šport šešir za gospodu, od vunenog pusta, ukrašen s uskom vrpcom Din **48·—** reklamna vrst Din **36·—**

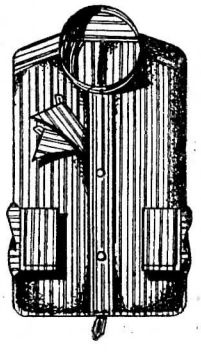

Moderna muška košulja od **prugastog popelina,** s dvije ogrlice, dvostrukim manšetama Din **58·—**

Mušterije izvan Zagreba neka zatraže, ako im je stalo do jeftine kupnje, **besplatni** naš ljetni katalog

Kastner i Öhler

Zagreb, Ilica broj 4

Najnoviji roman Knjižnice Dobrih Romana

Za nekoliko dana izlazi roman

K SREĆI

Ruski napisala Lappo-Danilevska — Preveo A. Jakšić

Roman je to velike ljubavi i nevjere, knjiga, koja čitaoce silno osvaja i koja zaslužuje posebnu pažnju zato, što je to ruski katolički roman.

PAPA O FILMU I FILMSKOJ ŠTAMPI

U Vatikanskom Gradu održan je koncem travnja uoči svjetske izložbe katoličke štampe kongres katoličke filmske štampe. Učesnici kongresa bili su primljeni u audijenciju kod Sv. Oca pape, koji je tom zgodom izrekao dug govor o filmskoj štampi i filmu uopće.

Katolička je Crkva oduvijek nastojala, da najnovije tekovine ljudskih umijeća unapređuje, pomaže ili sama upotrebljava. To se najbolje vidi i u kinematografiji, jer se katolici u raznim državama bave mnogo kinematografijom. I u našoj »Obitelji« bilo je govora i o raznim monumentalnim katoličkim filmovima te o drugim filmovima, i kako o njima treba katolici da sude, a i o mislima vodiljama katoličke kinematografije uopće. Zato će naše čitaoce zanimati i najnoviji Papin govor, iz kojega ćemo evo iznijeti bar neki dio glavnih misli.

U prvom redu Sv. Otac Papa se izjavio sretnim, što su ostvarene mnoge osnove, koje je njemu u Castel-Gandolfu god. 1934. podnio glavni tajnik Međunarodnog Katoličkog filmskog udruženja, kako to pokazuje napredak katoličkog filma u Italiji, Francuskoj, pa posebno u Švicarskoj, gdje oko toga mnogo baš žene rade, te u Sjedinjenim Američkim Državama, gdje oko filma rade biskupi i drugi katolici, sve sami odlični građani.

Papa zatim upozorava i preporučuje pravednu i razboritu kontrolu filmova. Nažalost mora se priznati, da mnogo novih filmova izbjegne kontrolu. Filmovi dolaze s raznih strana i u velikom broju i dolaze pred oči gledalaca izbjegavši svaku pažnju kontrolu. Kontrola mora biti ozbiljna i duboka, pa radi toga treba razlikovati više kontrola. Kontrola može biti stroga, prestroga i popustljiva. Svaka pretjeranost je negacija, ali kontrola mora biti pravedna i pravedno stroga.

Sv. Otac Papa je veseo, što je kongres katoličke filmske štampe uvažio prijedlog šefa talijanske delegacije M. Fontane, da se uznastoji oko pridizanja filmske štampe dostojne tog imena, koja će neovisno o poduzećima, što filmove proizvode, pratiti i pravedno ocjenjivati filmove. Njegova je želja, da to bude svuda provedeno. On ne može, a da s bolju ne misli na milijune onih, kako iskazuju statistike, i to nesamo zrelih ljudi, nego mladića, djevojaka i djece, koji idu u kino čestoput da vide, gdje se na što privlačniji način napada na sve, što je lijepo i čestito.

Kad na sve to pomišljamo — nastavlja Sv. Otac Papa — čovjeku je da zaplače: to je užasno. Njegova je bol velika a mora biti i veća, jer je njemu Bog povjerio sveopće očinstvo sviju duša. A svaki pometni i osjećajni čovjek mora na to zaplakati. Papa ne govori samo u ime vjere, on ne će da bude slušan samo u ime tog visokog ideala: i iz razloga i osjećaja prema obitelji, društvu i narodnosti razumljivo je, da njegova skrb mora biti velika. Ne mori Namjesnika Kristova toliko briga i skrb za vjeru i budućnost Crkve, jer sveta katolička vjera ima obećanja od Boga, koja su nepogrešiva. Katolička vjera i Crkva živu već dvadeset vjekova i nisu pokazale ni malo umornosti.

Nemoguće je dakle, a da se čovjek ne zamisli u tu pojavu, koju možemo slobodno nazvati pravim zatrovanjem duša i pameti, koje zatrovanje ima svoj korijen u kinematografskim prikazivanjima. To je pravi atentat na volju, bijednu čovječju volju, koja često mora podnositi tolike borbe, da ostane vjerna dužnosti, koja nije uvijek istovjetna s užitkom.

Sv. Otac ponavlja sve, što je god. 1934. rekao o filmu u Castel-Gandolfu: o velikoj odgovornosti onih, od kojih zavisi to moćno sredstvo pouke i odgoja društvenog, narodnog i općeljudskog. To su strahovite odgovornosti, koje su nastupile u posljednjem času ljudske povijesti, i to baš one najveće i najstrašnije.

Film ne bi danas imao tako pogubni utjecaj, da je štampa odmah u početku i neprekidno slijedila razumno njegov razvitak te da je filmska štampa uvijek vršila svoje dužnosti, kako treba, savjesno, kudeći ili hvaleći. Da je tako oduvijek bilo, mnogo bi dobra bilo učinjeno, a još više zla izbjegnuto. Na filmskoj štampi je, da ubuduće spriječi moralnu katastrofu.

Te dragocjene riječi Oca Kršćanstva slijedit će i naša »Obitelj« još s većom pažnjom nego dosad nastojeći da na polju kina i filma izvršuje svoj zadatak, koji je od početka svog izlaženja uzela na se.

Iz glazbenog života

KONCERAT BRANKE MUSULIN

Kad je prilikom prijašnjih nastupa Branke Musulin bilo pisano u »Obitelji«, naš je glazbeni referent upozoravao na taj mladi nadobudni talenat. Dne 19. svibnja dala je u priredbi Zagrebačke Filharmonije u Hrvatskom Glazbenom Zavodu svoj prvi solistički klavirski koncert, na kojemu se pokazalo, da su se obistinile lijepe nade, koje su u njezin talenat postavljane.

Težak i opširan program sačinjavali su: Bachov »Talijanski koncert«, Beethovenova »Sonata« op. br. 2., Chopinova »Sonata« op. 35., »Etuda« op. 25. broj 3, »Balada« op. 52. i Debussyjev »Children's Corner«. Izvedena djela ubrajaju se među najteža u klavirskoj literaturi, zahtijevaju od izvađača nesamo veliku tehničku spremu i pravo umjetničko shvaćanje, nego i fizičku izdržljivost. Svemu je tome mlada umjetnica udovoljila tako, da ju je bilo milina slušati, a usto je umijela u svoju svirku vedar mladenački temperamenat s mnogo ličnog proživljavanja izvedenih djela. Na koncu je obasuta cvijećem i oduševljenjem pune dvorane slušatelja izvan programa izvela nekoliko Chopinovih etuda.

Treba znati, da Branka Musulin ide među naše najmlađe pijanistice te da je istom apsolvirala svoje glazbene studije. Dosadašnji njeni uspjesi kao plod talenta i vježbe jamče za solidnost njenog umjetničkog izgrađivanja i izobrazbe i kao takvi s pravom daju nade, da od nje smijemo očekivati i najveći uspon na polju klavirske reproduktivne umjetnosti.

K. Moskatelo.

Svaka kuća i obitelj

koja se želi očuvati od zla nastalog kod ozlijeda kože, osipa, svrbeža, krasta, opeklina, natiska, žulja, vuka, rana od znojenja i upale kože, neka imade uvijek kod kuće ljekovitu **Bartulić mast,** koja štiti i čuva od svakog otrovanja i liječi svaku kožnu ozlijedu. Dobiva se u svakoj ljekarni. Cijena svakoj kutiji Din 10·—. Registrirano pod br. 246 od 31. X. 1934.

Ljekarna BARTULIĆ, Zagreb

DOLAC kraj Tržnice

NAŠ DOM

Dobar tek

JUHA OD MRKVE. Očišćenu i oguljenu mrkvu nareži na kotačiće i pirjaj na masti s malo slanine. Kad mrkva omekša, izvadi slaninu, pa mrkvu prognječi kroz sito. Tada tu prognječenu mrkvu zalij vodom i kuhaj odstranjujući mast, koja se kupi odozgo. Nosi na stol sa prženim žemljinim kockama.

JUHA OD JAJA. Skuhaj na tvrdo 2 jaja pa ih oguli i izvadi žumanjke. (Bjelanjke upotrijebi za salatu). Naribaj tvrdoga sira i pomiješaj s njim ona dva žumanjka tako, da bude kaša, koju razrijedi juhom od kosti. Mora biti dosta gusta. To zatim ugrij, ali nemoj kuhati. Tada nalij, koliko ti treba, juhe od kosti i zelenja.

KOTLETI POPUT DIVLJAČI. Odreske svinjskog buta natuci, posoli, pobiberi i prepeci na masti, u kojoj si prije toga požutila luk. Tada pirjaj, zalijevaj juhom od kosti, dodaj soka od limuna, fino narezane limunove kore, malo klinčaca i zelenoga graška. Pirjaj, dok meso ne bude mekano. Nosi na stol sa kuhanim žličnjacima (ili valjuščima od krumpira), a jede se i sa zelenom salatom.

MESO NA BIBERU. Meso od govedega buta natuci, posoli te natari češnjakom i biberom. Sitno narezani luk požuti u masti, pa u tom pirjaj meso s obje strane, dok ne postane mekano. Ponudi sa pečenim krumpirima i salatom. S. A.

Kućni savjeti

PRANJE VUNENIH VEZOVA. Vuneni se vezovi najbolje peru na ovaj način: Jednoj litri vode promiješaj 30 grama boraksa. U tu mlaku tekućinu zamoči vezivo, ali ga nemoj trljati rukom. Za ispiranje se upotrebljava hladna voda, kojoj smo primiješali malo soli i octa. Zatim se vezivo lako žmiče, osuši među krpama i uglača, dok je još napola vlažno.

ČIŠĆENJE KRZNA. Krzno, koje se dugo nosi, po vremenu se slijepi. Za čišćenje se upotrebljava piljevina nakvašena u vodi, ili još bolje u benzinu; jer od benzina postane krzno sjajnije. Namočenom se piljevinom tako dugo natire, dok se sva mast i zamazani dijelovi posve neuklone. Iza toga se mora još jednom istrti čistom piljevinom, namočenom u razrijeđenoj octenoj kiselini. Uslijed takvog čišćenja postaje krzno sjajno kao da je novo. Sad se krzno sa štapom dobro izlupa, da iz njega ispane i zadnji dijelak piljevine. No valja znati, da se za taj posao smije upotrebiti piljevina samo od tvrdog drveta. Ovako se čisti svako krzno osim bijeloga.

Šale

SPOSOBNOST. »Trebam vrlo sposobnog namještenika. Da li bi za to bili sposobni?«

»Sigurno.«

»Možete li mi to dokazati?«

»Mogu, ako mi odmah dadete nešto predujma.«

KAZALIŠNI ČOVJEK. Sin kazališnog direktora pošao je prvi dan u školu. Na povratku upita ga majka: »Adolfe, gdje sjediš u razredu?«

»Parket, drugi red na lijevo,« odgovori Adolf stručno.

ISKRENOST. »Vi bi dakle moju kćer oženili? Moj odgovor ovisi o vašim imućstvenim prilikama.«

»Moje imućstvene prilike ovise o vašem odgovoru,« odgovori iskreni prosac.

DRUGOVI. Pijan čovjek dolazi brijaču: »Čujte, ja bih se htio brijati ali sam pijan. Da li će vas to smetati?«

»Nimalo, jer sam i ja pijan,« odgovori brijač.

Za dobru djecu treba da roditelji naruče knjige iz Knjižnice Dobre Djece i najljepši hrvatski dječji časopis »Malu Mladost« (koja stoji godišnje samo 10 dinara).

Dječja kolica
dječji kreveti i sve ostalo željezno i mjedeno pokućtvo najjeftinije kod
FILIPA BAUMA
DEŽMANOVA 2 – PROLAZ TUŠKANAC

DOMAĆICE
Kupujte staklenu, porculansku i vatrostalnu (feuerfest) robu u domaćoj staklani
R. PASARIĆ
Ilica 5 ZAGREB Ilica 5

DOMAĆA TVRTKA
RUDOLF BAUMAN
ZAGREB, ILICA BROJ 15
Preporuča vunene i svilene tkanine za gospođe, muške štofove, platno i t. d.
Veliki izbor. Jeftine cijene.

Oglas registr. pod S. Br. 1753 od 17. XII. 1935

HERSAN CAJ

Djeluje dobro kod obolenja želuca, jetara i bubrega.

Pomaže kod arterioskleroze i hemoroida

Olakšava muke i boli kod reumatizma i kostobolje

Ublažuje obolenja kod mjesečnog pranja i mijene

Odstranjuje smetnje od debljanja i čini vitkim

Dobiva se u svim apotekama
RADIOSAN, ZAGREB
Dukljaninova 1.

Reg. S. br. 19834/1933.

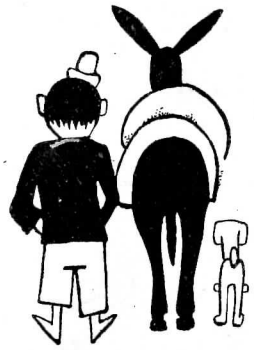

PRIČA O DJEČAKU, MAGARCU I PSU

NAPISAO NIKOLA SANTINI

ZA DOBRU DJECU PRIREDIO LUKA PERINIĆ

(Svršetak.)

Iza te ograde protezao se velegrad s bezbroj divnih ulica i trgova...

Naši su se prijatelji zaustavili kod prve gostionice i zamolili vode: pili su na čaše, na boce, na kante... pili su, pili, pili...

Zatim su jeli i pošli na počinak.

XII. SUSRET S OCEM

Koja razlika između prijašnjih jutara i onoga, koje je Jurica proveo u velegradu!

Jurica je otvorio prozor i nasloni se, da pogleda ulicu, u kojoj je proveo noć. Mušica je također bio znatiželjan, pa se popeo da pravi društvo svom mladom gospodaru.

Tramvaji, automobili, kočije, kola, dvokolice, građani, građanke, radnici, gospoda — sve se to gibalo i miješalo u neobičnom vrtlogu. Nepregledno mnoštvo, koje plovi kao bujica uz ulicu i niz ulicu, bez zastajkivanja, bez razgovora...

Jurica je stao zapanjen. Misao mu je poletjela k majci, kojoj se već odavna nije javljao... Odlučio je, da joj danas pošalje pismo te da opiše sve ljepote velegrada, među koje ga je sreća navela...

Kad je s Mušicom izašao iz sobe, sunce je bilo već dobrano odskočilo. Pošao je po Zvončeka, kojega je bila lijepo nahranila konjušareva žena. Jurica joj je za njezinu ljubaznost i susretljivost tisnuo u ruku nešto novaca.

Sva trojica izađoše zajedno u grad i Jurica je ubrzo naučio, da u velegradu nije dozvoljeno po svim ulicama voditi za sobom magarca i psa... Psa je — po savjetu nekog dobroćudnog gospodina — opskrbio brnjicom, proti kojoj se Mušica goropadno bunio. No nije bilo druge i morao se napokon pomiriti s tom za njega neobičnom i posve nepoznatom napravom... Magarca nije mogao ničim posebnim zaštititi, nego je išao s njime sporednim gradskim ulicama.

I u tim sporednim ulicama morao je ići sredinom, tako da nije mogao izbliza promatrati svu ljepotu raznolikih velegradskih izloga.

Mnogi su ljudi s prijatnim smiješkom pogledali naša tri putnika, no većina u svojoj žurbi nije ni opazila Juricu sa Zvončekom i Mušicom... Za njih su se najviše zanimali gradski stražari, koje su obično sretali na raskršćima glavnih ulica. Jurici je bio neugodan susret s njima, pa je nastojao da ih izbjegne, kadgod je samo mogao.

Tri druga lutala su gradskim ulicama i desno i lijevo. Odjednom im pred očima pukne — more. Našli su se u ogromnoj luci. Čitava šuma jarbola i jedara... Dolazili su i odlazili parobrodi, a dim se iz njihovih dimnjaka penjao nebu pod oblake. Na njima je bilo ljudi i životinja i svakakvih stvari, koje su dovozili ili odvozili u daleke zemlje... More je mirisalo posebnim mirisom, sunce se po njemu ljeskalo i odrazivalo se u njegovim valovima, a bijeli su galebovi kružili iznad lađa i spuštali se do plave morske pučine.

„O, TATA, TATA, TATA!“ USKLIKNE JURICA
Ilustracija od Kamila Ružičke

Na jednom dijelu pristaništa, gdje nije bilo ni jednog parobroda, novi prizor privuče njegovu pažnju: Žandarmi su se ozbiljnim i odmjerenim korakom šetali tamo-amo, a trhonoše se poredali u dva duga niza tako, da je između njih nastao kao neki hodnik. Četiri mornara gurali su nekakav pomični most prema rubu obale...

Jurica je opazio, da se baš prema tom mjestu iz daljine primiče orijaški parobrod sa tri visoka dimnjaka. Na njemu je bilo mnoštvo ljudi, a doskora se sjatilo još veće mnoštvo na obali oko žandarma, trhonoša i mornara, jer je tu imao taj morski orijaš da pristane.

Dolazak njegov uz obalu nije bio tako lagan ni jednostavan. Činilo se najprije, da će pramcem udariti ravno u obalu, no odjednom — kad se približio — zaokrenuo je nadesno. Iz parobroda bacili su konope na obalu i krma se stala polagano primicati. Kad se taj ogromni brod sav priljubio uz obalu, metnuli su ona četiri mornara

CAREVNA I SEDAM VITEZOVA

6. PO A. PUŠKINU — ILUSTRIRAO ANATOL SERGEJEV

Opet je carica uzela čarobno ogledalo, te sazna od njega, da njena pastorka, koja je ljepša od nje, još živi. I smisli, da je dade otrovati. Učinit će to po jednoj starici.

Jednoga dana stade strašno lajati pas, koji je čuvao kuću, u kojoj je živjela carevna. Carevna izađe i opazi neku staricu, na koju je pas tako bijesno lajao, kao da ju je htio rastrgati.

Carevna izađe iz kuće i silom zadrži psa. A starica joj za hvalu pruži jabuku i ode. Pas se nikako nije dao smiriti, nego je i dalje bijesno lajao gledajući neprestano u jabuku.

Carevna uđe u kuću, i zagrize u jabuku. A i jabuka je bila otrovna, i carevna se sruši mrtva na zemlju. Tako su je našli i vitezovi, kad su se toga dana vratili kući.

(Nastavit će se.)

PRIČA O DJEČAKU, MAGARCU I PSU

(Nastavak s prošle strane)

pomični most tako, da su po njemu mogli silaziti putnici.

Neki od onih, koji su bili na obali, prepoznali su među putnicima na palubi parobroda svoje rođake ili prijatelje, pa su se dozivali, mahali i pozdravljali.

Oh, koliko je bilo ljudi na palubi! Niz pomični most stali su se kao bujica spuštati na obalu... Jedan, dva, deset, stotinu... Jurica se posve približio obali i gledao u ljude, koji su silazili s parobroda... Jedan, dva, deset, stotinu...

No koji je onaj gospodin, što je natakao šešir na oči i u ruci nosi kovčeg, a sve gleda ravno prema Jurici i smiješi mu se?

»O, tata! Tata! Tata!« usklikne Jurica prepoznavši svoga oca i objesi mu se oko vrata, da ga obaspe bezbrojnim cjelovima...

*

Takvom se susretu nije Jurica niti u snu nadao. A takav susret nije ni najmanje čudan... Njegov je otac bio pošao u daleke zemlje, da može svojom zaradom uzdržavati svoju obitelj. Sada se evo povratio u domovinu i to baš onim istim parobrodom, koji je Jurica slučajno na obali dočekao. Pitanjima i razgovoru nije bilo konca ni kraja. Otac se najprije rasrdio, kad je čuo Juričinu pripovijest, pa ga je stao koriti i prigovarati mu. No doskora mu je sve oprostio i pošao ravno na poštu, da Juričinoj majci pošalje kratak brzojav:

»Na povratku iz dalekog svijeta našao sam se s Juricom. Skupa polazimo kući današnjim vlakom. Do skorog viđenja!«

U noći stigoše kući. No Jurica nije htio ostaviti ni svoja dva druga Zvončeka i Mušicu, koji su ga pratili na tegotnom putu i dijelili s njime sreću i nesreću.

Kako je sretna majka dočekala Juricu sa ocem, Zvončekom i Mušicom, može svatko lako da zamisli...

Bilo im je divno u rođenoj kući, u prijatnoj zajednici... Jurica je na svojim putovanjima mnogo doživio, mnogo iskusio i mnogo naučio — pa je odsada bio mnogo bolji, mnogo marljiviji i mnogo poslušniji nego prije, a njegovi vjerni drugovi — Zvončeк i Mušica — u svemu su mu bili pri ruci...

ŠALE

ŽENA. Kad su nekom zgodom upitali francuskog književnika Fontenella, koji je bio vrlo galantan čovjek, što on misli o lijepim ženama, izjavio se je ovako:

»Lijepa je žena raj za oko, pakao za dušu, a čistilište za kesu!«

NIJE ZNATIŽELJNA. Muž: »Šta? Opet novi šešir! A što ti misliš, gdje ću ja smagati novac za plaćanje tvojih računa?«

Žena: »Ali, dragi mužiću, pa ti dobro znaš, da ja nisam znatiželjna!«

OTKRESAO MU: A.: »Znaš li ti, kakva je razlika između pametnog i glupog čovjeka?«

B.: »To nije teško pogoditi! Pametan čovjek zna, u čemu je ta razlika, a samo glupan za nju tek pita.«

UŽASNO. A.: »Možeš li mi uzajmiti sto dinara?«

B.: »Ne.«

A.: »Onda se moram još večeras zaručiti!«

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

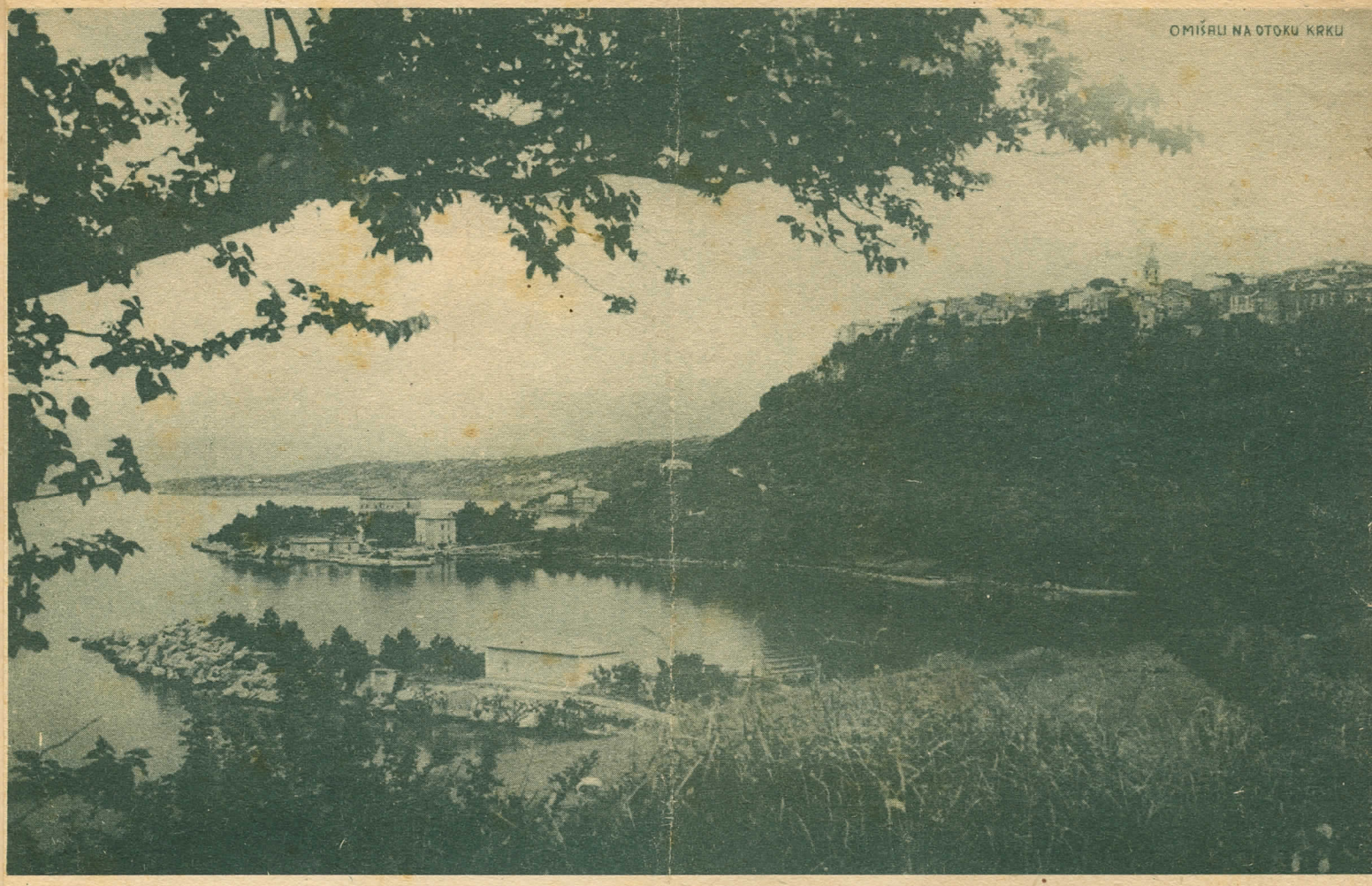

OMIŠALI NA OTOKU KRKU

POGLED NA VRBNIK S MORA (KRK)